

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: گروه یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی

عنوان درس: رویکردها و روش‌های تدریس مجازی در علوم پزشکی

کد درس: ۳۲۷۰۰۹

نوع و تعداد واحد^۱: ۰.۵ واحد نظری و ۰.۵ واحد عملی

نام مسؤول درس: دکتر ری‌تا مجتهدزاده

مدرس/ مدرسین: دکتر ری‌تا مجتهدزاده

پیش‌نیاز/ هم‌زمان: -

رشته و مقطع تحصیلی: دکترای تخصصی یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی

اطلاعات مسؤول درس:

رتبه علمی: دانشیار

رشته تخصصی: برنامه‌ریزی آموزش از راه دور

محل کار: دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

تلفن تماس: ۰۹۱۲۶۱۸۳۱۹۳

نشانی پست الکترونیک: r_mojtahedzadeh@tums.ac.ir

^۱ مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: ۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسؤؤل درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

یکی از ضروری‌ترین تحولات در نظام‌های آموزشی، از جمله یادگیری الکترونیکی، تحول در رویکردها و روش تدریس مدرسان و مدیران اجرایی نظام آموزشی است. برای دستیابی به چنین تحولی، دانش‌آموختگان باید دانش و بینش صحیحی از راهبردهای و روش‌های مختلف یاددهی-یادگیری در فضای مجازی داشته باشند. درس حاضر یکی از مباحث اساسی و بنیادی در یاددهی-یادگیری است و جنبه‌های مختلف روش‌های تدریس مجازی را مورد بحث قرار می‌دهد. تمرکز درس بر حوزه علوم پزشکی، دانشجویان را علاوه بر روشهای تدریس مجازی در دروس نظری و عملی، با روشهای تدریس مناسب برای ارتقای آموزش بالینی نیز آشنا می‌کند.

اهداف اختصاصی / زیرموضوعهای هر توان‌مندی:

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که دانشجویان:

در حیطه شناختی:

- انواع روش‌های یاددهی-یادگیری در یادگیری الکترونیکی با تاکید بر علوم پزشکی را شرح دهند.
- نقش مدرس در آموزش مجازی همزمان را شرح دهند.
- نقش مدرس در آموزش مجازی غیرهمزمان را شرح دهند.
- ملاحظات مهم در اجرای آزمون الکترونیکی را شرح دهند.
- نقش مدرس مجازی با حضوری در آموزش علوم پزشکی را مقایسه کنند.
- انواع بازخورد و کاربرد آن در یادگیری الکترونیکی را شرح دهند.
- طیف انواع فعالیت‌های یادگیری انفرادی، گروهی، جامعه‌یادگیرنده و جستجوگر (Community of inquiry) در فضای مجازی را شرح دهند.
- انواع تعاملات در آموزش مجازی با رعایت اصول حرفه‌ای‌گری، اخلاقی و مهارت‌های ارتباطی را توضیح دهند.
- اصول و شیوه اجرای روش‌های تدریس بازی‌وارسازی و آموزش مبتنی بر بازی، میکرولرنینگ، یادگیری مبتنی بر ویکی، و کلاس وارونه را شرح دهند.
- طرح دوره برای درس الکترونیکی یا ترکیبی تدوین کنند.

در حیطه عاطفی:

- به اهمیت و نقش طراحی آموزشی واقف شوند.
- در فعالیتهای کلاسی (حضوری و مجازی) مشارکت فعال داشته باشد.

رویکرد آموزشی^۱:

ترکیبی^۲

حضوری

مجازی^۳

روش‌های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی
- یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم

سایر موارد (لطفاً نام ببرید): انجام تکالیف تحلیلی

رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
  - بحث در گروه‌های کوچک
  - ایفای نقش
  - یادگیری اکتشافی هدایت شده
  - یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
  - یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
  - یادگیری مبتنی بر سناریو
  - استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتایان)
  - یادگیری مبتنی بر بازی
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید)

رویکرد ترکیبی

با توجه به ترکیبی بودن درس موارد دو بخش حضوری و مجازی در بالا علامت زده شده اند.

---

1. Educational Approach

2. Virtual Approach

3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
۱	معارفه و مرور طرح دوره آشنایی کلی با مفاهیم درس	سخنرانی تعاملی	-	دکتر مجتهدزاده
۲	روش‌های یاددهی-یادگیری در یادگیری الکترونیکی و نقش مدرس مجازی و حضوری در آموزش علوم پزشکی	سخنرانی تعاملی و بحث کلاسی	شرکت فعال در بحث کلاسی	دکتر مجتهدزاده
۳	نقش مدرس در آموزش مجازی همزمان و غیرهمزمان	سخنرانی تعاملی و بحث کلاسی	شرکت فعال در بحث کلاسی	دکتر مجتهدزاده
۴	ملاحظات مهم در اجرای آزمون الکترونیکی	سخنرانی تعاملی و بحث کلاسی	شرکت فعال در بحث کلاسی	دکتر مجتهدزاده
۵	فعالیت‌های یادگیری در آموزش مجازی	سخنرانی تعاملی و بحث کلاسی	شرکت فعال در بحث کلاسی	دکتر مجتهدزاده
۶	تعاملات در آموزش مجازی	سخنرانی تعاملی و بحث کلاسی	شرکت فعال در بحث کلاسی	دکتر مجتهدزاده
۷	بازی وارسازی و آموزش مبتنی بر بازی و کلاس وارونه	سخنرانی تعاملی و بحث کلاسی	شرکت فعال در بحث کلاسی ارائه در کلاس	دکتر مجتهدزاده
۸	میکرولرنینگ و یادگیری مبتنی بر ویکی	سخنرانی تعاملی و بحث کلاسی	شرکت فعال در بحث کلاسی ارائه در کلاس	دکتر مجتهدزاده
۹	طرح دوره برای درس الکترونیکی یا ترکیبی	سخنرانی تعاملی و بحث کلاسی	پروژه و شرکت فعال در بحث کلاسی	دکتر مجتهدزاده

وظایف و انتظارات از دانشجو:

منظور وظایف عمومی دانشجو در طول دوره است (وظایف و انتظاراتی نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس^۱)

از دانشجو انتظار می‌رود:

- مطالب و منابع آموزشی را با دقت مطالعه کند.
- در کلاسها شرکت فعال داشته باشد
- تکالیف و پروژه‌ها را با کیفیت مناسب در بازه زمانی مقرر انجام دهد.

۱. این وظایف مصادیقی از وظایف عمومی هستند و می‌توانند در همه انواع دوره‌های آموزشی اعم از حضوری و مجازی، لحاظ گردند.

روش ارزیابی دانشجوی:

- ذکر نوع ارزیابی (تکوینی/تراکمی):^۱ تکوینی و تراکمی
- ذکر روش ارزیابی دانشجوی:

ارزشیابی تکوینی:

حضور و مشارکت فعال در کلاسها: ۵ نمره
انجام به موقع و مناسب تکالیف و پروژه ها: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی:

آزمون کتبی: ۱۰ نمره

نوع آزمون:

کتبی تشریحی

- ذکر سهم ارزشیابی هر روش در نمره نهایی دانشجوی:
ارزشیابی تکوینی: ۱۰ نمره
ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره

منابع:

منابع شامل کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وب‌سایت‌های مرتبط می‌باشد.

۱. در رویکرد آموزشی مجازی، سهم ارزیابی تکوینی بیش از سهم ارزیابی تراکمی باشد.

✓ ارزیابی تکوینی (سازنده):^۱ ارزیابی دانشجوی در طول دوره آموزشی با ذکر فعالیت‌هایی که دانشجوی به طور مستقل یا با راهنمایی استاد انجام می‌دهد. این نوع ارزیابی می‌تواند صرفاً با هدف ارایه بازخورد اصلاحی و رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت دانشجوی صورت پذیرفته و یا با اختصاص سهمی از ارزیابی به آن، در نمره دانشجوی تأثیرگذار باشد و یا به منظور تحقق هر دو هدف، از آن استفاده شود. نظیر: انجام پروژه‌های مختلف، آزمون‌های تشخیصی ادواری، آزمون میان ترم مانند کاربرگ‌های کلاسی و آزمونک (کوئیز) های کلاسی

✓ ارزیابی تراکمی (پایانی):^۱ ارزیابی دانشجوی در پایان دوره است که برای مثال می‌تواند شامل موارد زیر باشد:
آزمون‌های کتبی، شفاهی و یا عملی با ذکر انواع آزمون‌ها برای مثال آزمون‌های کتبی شامل آزمون‌های کتبی بسته پاسخ اعم از «چندگزینه‌ای»، «چورکردنی گسترده»، «درست- نادرست» و آزمون‌های کتبی باز پاسخ اعم از تشریحی و کوتاه پاسخ، آزمون‌های استدلالی نظیر آزمون ویژگی- های کلیدی، سناریونویسی با ساختن فرضیه و .... آزمون‌های عملی که برای مثال می‌تواند شامل انواع آزمون‌های ساختارمند عینی نظیر OSCE^۱، OSLE^۱ و ... و یا ارزیابی مبتنی بر محل کار^۱ با استفاده از ابزارهایی نظیر^۱ DOPS، لاگ‌بوک^۱، کارپوشه (پورت فولیو)^۱، ارزیابی ۳۶۰ درجه^۱ و .... باشد.

- Zubair Amin, Khoo Hoon Eng. Basics in medical education, 2nd Edition, World Scientific Publishing Co. 2009.
- Bates, A.W. (2018). Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning.

- محتوای الکترونیکی ضبط شده

(د) منابع برای مطالعه بیشتر:

- Plch, L. (2020). Perception of Technology-Enhanced Learning by Medical Students: an Integrative Review. *Medical Science Educator*, 30, 1707 - 1720.
- Nicoll, P., MacRury, S.M., van Woerden, H.C., & Smyth, K. (2018). Evaluation of Technology-Enhanced Learning Programs for Health Care Professionals: Systematic Review. *Journal of Medical Internet Research*, 20.
- Horton, W.K. (2011). E-Learning by Design: Horton/E-Learning.